

åndssvage lovovertrædere anbringes i de samme institutioner som ikke-kriminelle åndssvage, hvorfor det bør markeres så lidt som muligt, at visse personer forvares og behandles som kriminelle.

Det her anførte betyder ikke, at der i sager mod åndssvage lovovertrædere kan ses bort fra, om der er rimelige proportioner mellem den begåede kriminalitet og varigheden af den institutionsanbringelse, der bliver resultatet af en domfældelse.

...

Den fornødne sikkerhed mod en urimelig eller på anden måde uheldig opretholdelse af forsorgsforanstaltninger ligger efter flertallets opfattelse i reglerne om adgang til senere domstolsprøvelse efter § 72. Det følger heraf, at spørgsmålet om ændring eller ophævelse af foranstaltninger til enhver tid kan forelægges retten efter begæring af anklagemyndigheden, forsorgens ledelse, bistandsværgeren eller den dømte selv

....«

Center for Ligebehandling af Handicappede har i forbindelse med en undersøgelse om udviklingshæmmede lovovertrædere (mentalt retarderede) behandlet spørgsmålet om anvendelsen af behandlingsdomme over for personer, der er omfattet af straffelovens § 16, jf. § 68, samt spørgsmålet om eventuel tidsbegrænsning af behandlingen ifølge sådanne domme. Undersøgelsen er offentliggjort i centrets årsberetning for 1996, s. 17-32.

Blandt andet på baggrund af denne undersøgelse fandt Justitsministeriet, at der kunne være grund til at lade spørgsmålet om anvendelse af tidsbestemte foranstaltninger efter straffelovens § 68 og § 69 undergive en fornyet behandling.

Justitsministeriet anmodede derfor ved skrivelse af 27. januar 1998 Straffelovrådet om at behandle spørgsmålet om anvendelse af tidsbestemte foranstaltninger.

Justitsministeriet anmodede Straffelovrådet om at behandle dette spørgsmål både for så vidt angår psykisk udviklingshæmmede (mentalt retarderede) og personer, der er utilregnelige på grund af sindssygdom, dvs. hele personkredsen, der er omfattet af straffelovens § 16. Justitsministeriet anmodede endvidere Straffelovrådet om, på baggrund af sine overvejelser, i givet fald at udarbejde udkast til eventuelle ændringer i straffeloven og eventuel anden lovgivning.

Straffelovrådet afgav i juni 1999 *betænkning nr. 1372/1999 om tidsbegrænsning af foranstaltninger efter straffelovens § 68 og § 69*.

Straffelovrådet har i forbindelse med udarbejdelsen af betænkningen gennemført en undersøgelse af an-

vendelsen af foranstaltningsdomme. Undersøgelsen er optaget som bilag 1 til betænkningen.

Straffelovrådet har endvidere drøftet problemstillingen med repræsentanter for Retslægerådet under to møder i henholdsvis april 1998 og februar 1999. Retslægerådet har på den baggrund afgivet en udtalelse af 12. april 1999, der er optaget som bilag 2 til betænkningen.

Endelig har Straffelovrådet i august 1998 aflagt besøg på institutionen »Kofødsminde«, hvor der bl.a. opholder sig visse mentalt retarderede lovovertrædere, som er dømt til anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap.

Straffelovrådets betænkning nr. 1372/1999 indeholder forslag til 4 modeller, der - bl.a. på baggrund af resultaterne i undersøgelsen af foranstaltningsdomme - tager sigte på at gennemføre en vis tidsmæssig begrænsning af foranstaltninger efter straffelovens § 68 og § 69 og/eller en regelmæssig domstolskontrol med foranstaltninger, der fastsættes på ubestemt tid. De enkelte elementer i Straffelovrådets 4 modeller gennemgås under pkt. 6 nedenfor.

3. Gældende ret

3.1. *Straffelovens regler mv. om idømmelse af foranstaltninger*

3.1.1. Efter *straffelovens § 16, stk. 1*, straffes personer, der på gerningstidspunktet var utilregnelige på grund af sindssygdom eller tilstande, der må ligestilles hermed, ikke. Tilsvarende gælder personer, der var mentalt retarderede i højere grad (tidl. åndssvaghed i højere grad). Befandt gerningsmanden sig som følge af indtagelse af alkohol eller andre rusmidler forbigående i en tilstand af sindssygdom eller i en tilstand, der må ligestilles hermed, kan straf dog pålægges, når særlige omstændigheder taler derfor.

Personer, der på gerningstidspunktet var mentalt retarderede i lettere grad (tidl. åndssvaghed i lettere grad), straffes ikke, medmindre særlige omstændigheder taler for at pålægge straf. Tilsvarende gælder personer, der befandt sig i en tilstand, som ganske må ligestilles med mental retardering (tidl. åndssvaghed), jf. *straffelovens § 16, stk. 2*.

3.1.2. Hvis der statueres straffrihed i medfør af § 16, frifindes tiltalte for straf. Dette er imidlertid kun undtagelsesvis ensbetydende med, at der ikke fastsættes en reaktion i anledning af lovovertrædelsen.

Efter *straffelovens § 68* kan retten således træffe bestemmelse om anvendelse af andre foranstaltninger, der findes formålstjenlige for at forebygge yderligere lovovertrædelser. Såfremt mindre indgribende